

Politika

Spānija ir parlamentāra, konstitucionāla monarhija ar daudzpartiju sistēmu. Izpildvaru īsteno valdība ar tās vadītāju - premjerministru priekšgalā. Likumdevēja varu īsteno divpalātu parlaments. Tiesu vara ir neatkarīga no izpildvaras un likumdošanas varas.

Izpildvara

Izpildvaru Spānijā īsteno Ministru padome (*Consejo de Ministros*). Ministru padomi vada premjerministrs, kura kandidatūru izvirza monarhs, bet ievēl parlamenta apakšpalāta. Premjeru amatā apstiprina karalis. Premjerministrs izveido Ministru padomi un vada tās darbu. Valdības pārstāvjus var atbrīvot no amata pēc karaļa vai premjerministra ierosinājuma. Valdība atbild par politisko darbu Deputātu kongresam. Valdībai jāatkāpjas, ja par šo lēmumu referendumā savākts pietiekams balsu skaits, zaudēta parlamenta uzticību vai premjerministra demisijas vai nāves gadījumā.

Likumdošanas vara

Likumdošanas varu Spānijā īsteno parlaments (*Cortes Generales*), kas sastāv no divām palātām - Deputātu kongresa (*Congreso de los Diputados*) un Senāta (*Senado*). Deputātu kongresa pārstāvju skaits var mainīties no 300 līdz 400. Deputātus ievēl uz četriem gadiem vispārējās, vienlīdzīgās, tiešās un aizklātās vēlēšanās. Pārstāvju skaits ir atkarīgs no katras provinces iedzīvotāju skaita. Deputātu kongresu var atlaist pēc neuzticības izteikšanas un premjerministra ieteikuma.

Senāta jeb Reģionālās pārstāvniecības palātas sastāvā ir 256 pārstāvji, kuru skaits var mainīties, no tiem 208 ievēlēti vispārējās vēlēšanās un 48 pārstāvjus izvirza reģionālā likumdevēju institūcija. Senāta pārstāvjus ievēl amatā uz četriem gadiem.

Spānijas parlaments ir Spānijas pilsoņu vēlēta valsts pārvaldes institūcija, kas īsteno likumdevēja varu, apstiprina valsts budžetu, uzrauga valdības darbu, kā arī veic citus valsts konstitūcijā noteiktos pienākumus.

Spānijas ietekmīgākās partijas ir kreisi noskaņotā Spānijas Sociāldemokrātu partija (*Partido Socialista Obrero Español*) un labējā Tautas partija (*Partido Popular*).

Tiesu vara

Tiesu vara ir neatkarīga no izpildvaras un likumdošanas varas. Tiesu varu karaļa vārdā īsteno tiesneši un mīrtiesneši. Tie ir neatkarīgi, neatceļami, atbildīgi un likumam paklausīgi. Valsts augstākais tiesu varas īstenojājs ir Augstākā tiesa, konstitucionālos jautājumos - Konstitucionālā tiesa.

Tiesas priekšsēdētāju ieceļ karalis vadoties pēc Galvenās tieslietu padomes ieteikuma. Galvenā tieslietu padome ir vadošā tiesu sistēmas institūcija. Tiesu iekārtas pamatlukums (spēkā no 1985.gada 1.jūlija) nosaka Spānijas tiesu un tribunālu kārtību, darbību un uzraudzību, kā arī Galvenās tieslietu padomes statūtus, prasības padomes pārstāvjiem, padomes funkcijas un tml.

Padomes sastāvā ir Augstākās tiesas prezidents, kas vada padomes darbu un 20 padomes locekļi (juristi, likuma eksperti, tiesneši, mīrtiesneši), kurus izvirza Deputātu kongress un Senāts, bet amatā uz pieciem gadiem ieceļ karalis.

Ģenerālprokurora kandidātu izvirza valdība pēc konsultācijām ar Galveno tieslietu padomi un apstiprina karalis. Prokurors atbild par tiesu neatkarību un tiesvedības procesu, tādējādi aizstāvot pilsoņu leģitīmās tiesības un ar likumu aizsargātās sabiedrības intereses, kā arī *ex-officio* vai ieinteresēto pušu prasības.

Spānijas Karalis

Karalis ir valsts galva, Spānijas vienotības un neatkarības simbols. Viņš ir šķīrējtiesnesis un pārrauga valsts institūciju darbu, pārstāv Spānijas valsti starptautiski un veic pārējos Spānijas konstitūcijā noteiktos karaļa pienākumus.

Spānijas valsts galva ir viņa majestāte Karalis Huans Karloss I (Juan Carlos I), kuru par karali pasludināja 1975. gada 22. novembrī pēc Spānijas diktatora Franko nāves. Karalis pirmajā publiskajā uzrunā tautai pavēstīja sava valdīšanas laika pamatideju - demokrātijas atjaunošanu Spānijā. Karalis Huans Karloss I devis nozīmīgu ieguldījumu Spānijas kā modernas eiropiskas valsts izveidē un sekmējais valsts mierīgu pāreju no autoritāras iekārtas uz demokrātisku valsts pārvaldi.